

242. SOKOŁOWSKI Tadeusz s. Bronisława i Heleny. Rolnik, mieszkał w Bliznie gm. Szczutowo pow. Rypin. Został zastrzelony w dniu 16 sierpnia 1944 roku przez żandarmów ze Szczutowa. Podejrzewany o udzielanie pomocy partyzantom.

Biogram sporządzono na podstawie n.w. dokumentów i not biograficznych:

1.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieriskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
83	Sokolowski	Tadeusz				Bronisław	Helena	1944

Dane osobowe ¹

Nazwisko: **Sokołowski**, imię: **Tadeusz**, płeć: **mężczyzna**, imię ojca: **Bronisław**, imię matki: **Helena**, wiek: **25**, miejsce zamieszkania: **Blizno (gm. Szczutowo)**, data śmierci: **1944 [inne wersje: 1944-08-16]**

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, sprawca egzekucji: **Niemiec o nazwisku Westwal**, data śmierci: **1944**, miejsce śmierci: **Blizno**, okoliczności śmierci: **Zabity w polu jesienią 1944 r. i pochowany w miejscu zgonu.**

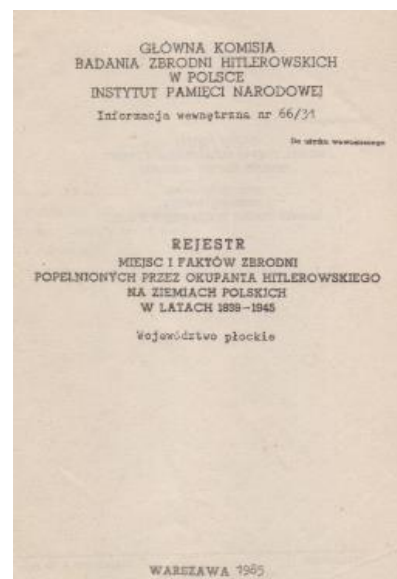
Po wojnie przeniesiony na cmentarz do Szczutowa.

Źródło: Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie, Akta śledztwa w sprawie zbrodni popełnionych przez Niemców w okolicach Sierpca i Rypina, S 70.2002.Zn.Wa

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1944-08-16**, miejsce śmierci: **BLIZMO**, pow. **Szczutowo**, woj. **łockie**, okoliczności śmierci: **Hitlerowcy zastrzelili 3 osoby**

Źródło: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo łockie, Warszawa 1985

BLIZNO, gm. Szczutowo
- 16 VIII 1944
Hitlerowcy zastrzelili 3 osoby.
Zginęli:
Fydrychowicz Stefania Nr 3A/APSO USC Sierpc
Radzymiński Antoni
Sokołowski Tadeusz
Źródło: OK Warszawa, Ds 7/75.

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, Osoba wyszukiwana: **Sokołowski Tadeusz**, L.p. 83 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

2.

Andrzej Szalkowski i Piotr Głakowski prezentują następującą notę biograficzną²:
Sokołowski Tadeusz, ur. ok. 1918 roku, mieszkał w Bliznie, pow. Rypin. Podejrzany o udzielanie pomocy partyzantom. Rozstrzelany przez Jagdkommando w sierpnia 1944 roku w miejscu zamieszkania. Po wojnie jego zwłoki ekshumowano i pochowano na cmentarzu w Szczutowie.

3.

Na podstawie złożonych przez Aleksandra Sokołowskiego zeznań³, (...) z opowiadań nieżyjących aktualnie osób, znane mu są fakty zastrzelenia w miejscowości Stara Wola, przez pluton składający się z 11 SS-manów szesnastoletniego chłopaka o nazwisku Sokołowski (...). Tadeusz Sokołowski jako zbieg z przymusowych robót na terenie Niemiec powrócił do domu. Zamierzając ukrywać się przed Niemcami przystąpił do konspiracji i przebywał w okolicznych lasach i gospodarstwach. W połowie sierpnia 1944 r. był w miejscowości Szczechowo w zabudowaniach swojego kolegi z ruchu oporu - Jana Radzimirskiego. W dniu 15 sierpnia 1944 r. około godziny 5 rano do gospodarstwa Radzimirskich przybył pięcioosobowy oddział SS-manów pochodzących ze Szczutowa i Czumska. Członkowie tego oddziału zatrzymali Jana Radzimirskiego i Tadeusza Sokołowskiego. (...) Potem SS-mani wraz z zatrzymanym Tadeuszem Sokołowskim udali się do Szczutowa, gdzie stacjonowali. Tego samego dnia dwóch SS - manów, jeden pochodzenia ukraińskiego a drugi niemieckiego przywiozło Tadeusza Sokołowskiego do miejscowości Blizno. Tam wyprowadzili go na odległość ok. 500 metrów od zabudowań jego rodziców. Następnie, żołnierz pochodzenia ukraińskiego polecił aby jego brat uciekał. Gdy Tadeusz Sokołowski zaczął biec Ukraińiec strzelał w jego plecy. Strzały okazały się śmiertelne. Tym razem, podobnie jak w przypadku Jana Radzimirskiego, zwłoki Tadeusza Sokołowskiego, również zostały pochowane w miejscu egzekucji.

4.

Janina Dankowska⁴ we wspomnieniach wojennych tak opisuje tamte wydarzenia:

To było lato 1944 roku. Mój ojciec stawiał stodołę przy plebanii w Szczutowie. Pracował u ojca niemieckiego komisarza, który mieszkał na tej plebanii. Rano szedł do pracy do Szczutowa a tu Niemcy jadą i ugrzęźli w błocie na drodze na kolonii w Bliznie. Żandarmi wołają mojego ojca i każą mu wypychać samochód. Ojciec ich poznał, byli to żandarmi ze Szczutowa. Znał ich dobrze, bo pod byle jakim pretekstem mordowali ludzi po okolicy. Jeden Niemiec poznał ojca i mówi „gut” „gut”. Tylko wypchnąć ten samochód i iść do roboty. Na samochodzie wieźli Sokołowskiego. Mój ojciec jak wrócił stamtąd do domu to osiwiiał ze strachu, a miał takie czarne włosy. Jaki to musiał być stres, że tak osiwiiał. Jak wrócił to mówił: „Małgosiu ja się w myślach z Tobą i z dziećmi żegnałem, myślałem, że mnie zabiją”

² A. Szalkowski, P. Gałkowski, Zbrodnie niemieckie na Ziemi Dobrzyńskiej (byłe powiaty Lipno i Rypin) w latach 1939-1945, Rypin 2019, s. 699. Na podstawie: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo płockie, Warszawa 1985, s. 13

³ POSTANOWIENIE o umorzeniu śledztwa w sprawie zabójstwa Mieczysława Pydyszewskiego oraz zabójstwa poprzez rozstrzelanie 85 więźniów osadzonych w więzieniu w Sierpcu i innych, z dnia marca 2005 roku Sygn. akt S 70/02/Zn. INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ, Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie, 00-207 Warszawa, Pl. Krasińskich 2/4/6. Informacja pochodzi z uzasadnienia tego postanowienia.

⁴ Moje wojenne dzieciństwo. Wspomnienia Janiny Dankowskiej z d. Sumińskiej, w: Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 340-345.

Później okazało się, że w tym dniu, najpierw zastrzelili na miejscu syna Radzywińskiego, co mieszkali w Szczechowie zaraz przy przystanku autobusowym. Ta ich taka mała biała chałupka to jeszcze tam stoi. Potem Tadeusza Sokołowskiego, a ojca wieźli na przesłuchanie. Ten zabity Sokolak to miał chyba z 19 lat. Niemcy mówili, że partyzantom jeść nosili i partyzantom pomagali.

5.

Sabina Kapuścińska⁵ z d. Parulska wspomina:

Na Szczechowie mieszkał Tadeusz Sokołowski, Jego brat Kazik mieszkał naprzeciwko nas. On był w porządku. Tadeusz zaczął Niemcom służyć i zaczął Polaków wydawać, to dla Niemców było dobrze. Ale potem jak mu się w głowie pomieszało i zaczął wydawać Niemców to wtedy go zabili. (...) Nie tylko jego samego, ale więcej jeszcze zabili. Zostali rozstrzelani Sokołowski, Fydrychowicz i Radzywiński Antoni. Wszyscy mieszkali na kolonii w Bliznie. Potem pojechali na Grabal i tą Mellerową zabili. W czasie wojny zginął Małachowski, Pulkowski Józef, Pydyszewski z Woli Starej. Pydyszewskiego to podszpiclował Sokołowski Tadeusz. Taka była ludzi opinia.

6.

Notę biograficzną Sokołowskiego Tadeusza powołującą się na w.w. źródła IPN, biogramy oraz wspomnienia wojenna zamieszczono w pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945”⁶.

Po wojnie ciało Tadeusza Sokołowskiego zostało ekshumowane i pochowane na cmentarzu w Szczutowie⁷.

⁵ Sabina Kapuścińska z d. Parulska, Wspomnienia. [w:] Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 327-335.

⁶ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 403-404.

⁷ Cmentarz Rzymsko-Katolicki w Szczutowie. Lokalizacja grobu: Sektor F rząd 3 grób nr 6. Dokumentacja fotograficzna pochodzi ze strony: <http://szczutowo.polski-cmentarz.pl/grobonet/start.php>